

Kopalnie ze wspomaganiami

Przemysław Płonka

redaktor Surowce i Maszyny Budowlane

W czwartek na kopalni odnotowano dobre wykorzystanie wydajności na pierwszej zmianie, lecz równocześnie pogorszyło się wykorzystanie czasu. Z kolei obniżenie współczynnika wykorzystania zakładu produkcyjnego spowodowało wzrost kosztów paliwa na tonę produkcji...

Wszystkie te dane można odczytać z raportów generowanych przez system TMS.

Na monitorze komputera wyświetla się kilka wykresów. Żółte, zielone, czerwone linie, dane liczbowe... – To raport dla żwirowni zwany „Obrazem dnia”. Na tym akurat prezentowanym widać wyraźnie przyczynę pogorszenia współczynnika wykorzystania. Powodem był tu późny start zakładu – wyjaśnia Wiktor Kwiatkowski z firmy TMS Poland, która stworzyła i zainstalowała w kopalniach LAFARGE systemy optymalizacyjne. – Tu kolejne zestawienie. Raport OEE przedstawiający w formie syntetycznych wskaźników stopień wykorzystania zakładu. Widzimy, że na pierwszej zmianie odnotowano dobre wykorzystanie wydajności, natomiast pogorszenie wykorzystania czasu.

Zerkamy na następne tabele – tym razem dla kamieniołomu. Raport produkcyjny to rozliczenie produkcji i wydajności zakładu produkcyjnego. Raport rozładunków – porównanie przewozów realizowanych przez wozidła z produkcją realizowaną przez zakład produkcyjny...

Jak zaczęła się historia systemu TMS w LAFARGE?

Implementacja w 2008 r., upgrade w 2015 r.

Pomysł na wdrożenie systemu w kopalniach LAFARGE wyszedł od Dariusza Koczary, pełniącego w tamtym czasie funkcję Głównego Inżyniera Mechanika. Jednym z pierwszych zakładów, gdzie pilotażowo (początkowo tylko na ładowarkach) implementowano TMS Standard, była żwirownia Sępólno. Powód był prosty: – Potrzebowaliśmy informacji odnośnie zużycia paliwa, wydajności, pracy operatorów – tłumaczy Bartosz Ostapko, kierownik kopalni. – Drugi aspekt

KOPALNIA DUBIE
to jeden
z pierwszych zakładów
LAFARGE,
w których wdrożono
system TMS

był czysto oszczędnościowy. Chcieliśmy sprawdzić, czy paliwo tankowane do ładowarek jest w całości użytkowane na ich pracę – dodaje.

Sępólno, Dubie... Wkrótce system TMS pojawił się na kluczowych maszynach mobilnych w 14 zakładach LAFARGE. Kilka lat później, w 2015 r. – ponownie na wniosek D. Koczary – TMS MES (Manufacturing Execution System), skrojony na miarę potrzeb LAFARGE, zaawansowany system kontroli produkcji został zaimplementowany na wszystkich wagach przenośnikowych w 14 żwirowniach i kamieniołomach LAFARGE w Polsce.

Raport na miarę

Ładowarka podejżdza do hałdy i zanurza łyżkę w kruszywo. Po chwili nawraca i wysypuje materiał do stojącej tuż obok ciężarówki. – Możemy analizować pracę poszczególnych maszyn dzięki zwięzłej, a zarazem kompletnej informacji, którą otrzymujemy na bieżąco – mówi Maciej Piszczyński, kierownik kamieniołomu Dubie, gdzie od 1963 roku wydobywa

fot. W. Kwiatkowski

się dolomit dewoński. – Pozwala to przede wszystkim skupić się na permanentnej optymalizacji kosztów i poprawie wskaźników produkcyjnych.

Sama ilość i rodzaj przetworzonych danych zależy od kopalni, na jakiej funkcjonuje system. Jak podkreślają w LAFARGE, zestaw raportów TMS był każdorazowo dopasowywany do specyfiki zakładu i dzięki współpracy dostawcy i użytkownika możliwe było stworzenie optymalnego rozwiązania. – Kluczowym elementem kastomizacji systemu było zdefiniowanie raportów „Performance”, pokazujących współczynniki OEE (*Overall Equipment Effectiveness*), KPI (*Key Performance Indicators*) oraz raportu operacyjnego „Widok dnia”, umożliwiającego identyfikację miejsca i przyczynę powstania ewentualnych zakłóceń produkcyjnych – opisuje Marek Stanek z TMS Poland.

Pakiet raportów typu „Performance” oraz „Widok dnia” został zdefiniowany indywidualnie dla poszczególnych zakładów. – Każdy z kierowników chciał monitorować inne parametry lub w innym układzie chciał otrzymywać raport – mówi Bartosz Ostapko.

fot. W. Kwiatkowski

CO MÓWIĄ DANE?

Sama ilość i rodzaj przetworzonych danych zależy od kopalni, na jakiej funkcjonuje system. Zestaw raportów TMS był każdorazowo dopasowywany do specyfiki zakładu

ILE SPALIŁY?

Jednym z najczęściej analizowanych wskaźników, jeśli chodzi o maszyny mobilne, jest zużycie paliwa

REDUKCJA KOSZTÓW

System TMS to narzędzie pozwalające przed wszystkim na redukcję kosztów bezpośrednich kopalni poprzez zwiększenie wydajności zakładów produkcyjnych, zwiększenie efektywnego czasu produkcji, szybką identyfikację przyczyn zakłóceń

foto: W. Kwiatkowski

foto: W. Kwiatkowski

Jednemu bardziej zależało na zestawieniu, ile litrów paliwa maszyna zużyła na tonę urobku. Dla innego ważniejsze będzie obserwowanie, jak pracuje operator. – Sam najczęściej analizuję zużycie paliwa – jeśli chodzi o maszyny mobilne, natomiast przy stacjonarnych – ilość ton, jaka pojawiła się na wydobywaniu, ile ton przeszło przez wagę, ile było rzeczywistego czasu pracy operatorów – zaznacza kierownik Sępólna.

W jego zakładzie raporty automatycznie spływają mailem o 6 rano. – Przygotowane w formacie excela są dostępne dla mnie, jak i innych osób na liście dystrybucyjnej z innych szczebli zarządzania oraz tych zajmujących się ruchem konkretnych maszyn – opisuje Ostapko. Skonsolidowane raporty przygotowuje ponadto dla dyrekcji w centrali polskiego LAFARGE.

W porównaniu do wersji pierwotnej, system uległ po latach rozbudowie, kiedy kopalnia zaczęła monitorować maszyny stacjonarne, np. przenośniki. – Jesteśmy podpięci pod wagi przenośnikowe i widzimy, ile ton transportowanych jest w układzie co minutę, ile ton zostało zrobione, ile czasu maszyny pracowały „na pusto” – wymienia kierownik.

Również Maciej Piszczyński co dzień otrzymuje na swojego maila automatycznie wygenerowane raporty. – Szczególnie przydatny jest dla mnie „obraz dnia”. Pozwala on na jednym widoku zobaczyć pracę całej linii produkcyjnej i ocenić, który element tej linii stanowi „wąskie gardło”, a który pracuje najlepiej – podkreśla kierownik kamieniołomu Dubie.

Korzystają również młodzi

System TMS to narzędzie pozwalające przed wszystkim na redukcję kosztów bezpośrednich kopalni poprzez zwiększenie wydajności zakładów produkcyjnych, zwiększenie efektywnego czasu produkcji, szybką iden-

tyfikację przyczyn zakłóceń. – Umożliwia eliminację „wąskich gardeł”, przestojów na biegu jałowym, kontrolę zużycia paliwa – wymienia Wiktor Kwiatkowski.

W kamieniołomach takich jak Dubie, TMS dodatkowo pozwala m.in. na wzrost przewozów realizowanych przez wozidła oraz zwiększenie produkcji zakładu wytwórczego – w ciągu każdego dnia. Rośnie również liczba załadunków wozideł do pełnej pojemności oraz liczba cykli technologicznych. – Nie zapominajmy, że to też narzędzie, z którego mogą korzystać np. młodzi operatorzy maszyn, by monitorować swoje postępy i porównywać je z doświadczonymi pracownikami – podkreśla Maciej Piszczyński.

***

Rynek kruszyw wciąż się zmienia, pojawiają się nowe wyzwania i priorytety. Czy nadąży za nimi system TMS? – Zespół zadaniowy, w skład którego wchodzi zarówno przedstawiciele z LAFARGE, jak i specjaliści z TMS Poland, pracują nad kolejnymi, jeszcze bardziej zaawansowanymi funkcjonalnościami – mówi Dariusz Koczara. – Ponieważ system jest narzędziem elastycznym, przy zmianach produkcyjnych i raportowych może być do nich dostosowany. Zarządzanie jest procesem ciągłym i musi opierać się na obiektywnej informacji, którą uzyskujemy dzięki niemu. Cyfryzacja danych i raporty pozwalają na szybsze podejmowanie decyzji, a tym samym lepsze zarządzanie kopalnią – konkluduje kierownik kamieniołomu Dubie.

METODOLOGIA WYKORZYSTANIA RAPORTÓW DEDYKOWANYCH:

Proces wykorzystania raportów dedykowanych do usprawnień pracy zakładu jest procesem ciągłym.

- Została zdefiniowana codzienna procedura operacyjna wykorzystania raportów typu „Performance” (OEE – *Overall Equipment Effectiveness* i KPI – *Key Performance Indicators*)
- Raporty OEE i „Widok dnia” są wykorzystywane na co dzień do usprawnienia procesu produkcyjnego.
- Raporty KPI są wykorzystywane na co dzień do kontroli bezpośrednich kosztów produkcji.
- W kamieniołomach dodatkowo porównywane są przewozy zrealizowane przez wozidła z produkcją zrealizowaną przez zakład produkcyjny.
- Część raportów wykorzystywana jest podczas codziennych spotkań kierowników kopalń ze sztygarami.

Pozostała część jest omawiana podczas cotygodniowych spotkań kierowników regionalnych z kierownikami kopalń.

Ponadto skonsolidowane raporty przygotowywane są dla dyrekcji w centrali polskiego LAFARGE.